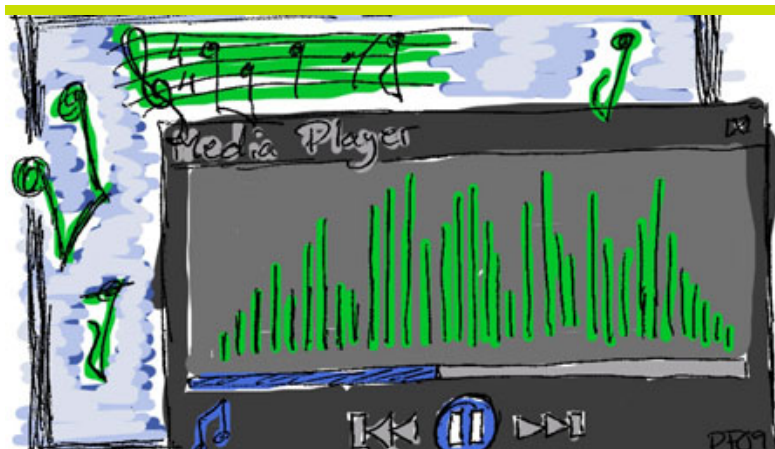

Skolverket

A-Ö

Kolla Källan

Fri musik och fria ljud

Hitta fri musik, fria ljud och fria samlingar

Andra webbplatser

Om musik-användning i kommunala skolor (STIM)
Frågor och svar om musik i skolan (STIM)
Regler för lärare och elever som kopierar noter i grundskola och gymnasium (2010)
Upphovsrätten vid nedladdning och annan kopiering av musik, film och bilder, mm (Regeringen.se) Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Musik - upphovsrättsguide för lärare

När du och dina elever skriver sångtexter och komponerar musik är ni själva upphovsmän och bestämmer själva vad ni vill göra med era musikaliska verk. Men vad gäller när ni vill använda andras musik i klassrummet och i skolan? Vad gäller när du och dina elever vill lyssna på musik, framföra musik eller lägga ut musik på internet?

Lyssna på musik i klassrum och skola

Kommunerna har tecknat ett löpande avtal med STIM för den musikanvändning som sker i kommunal verksamhet, till exempel i förskolor och skolor. Därför behöver inte skolan betala till STIM varje gång ni lyssnar på musik. Om du och dina elever till exempel vill spela en cd-skiva eller lyssna på musik i radio eller TV (medan programmet sänds) i klassrummet så har ni rätt att göra det. Som lärare har du också rätt att i exempelvis musikundervisning använda dina egna inköpta exemplar av cd-skivor och spela upp dem för dina elever.

Detta får ni också göra utan att fråga om tillstånd först, eftersom det täcks in av STIM-avtalet (för fristående skolor krävs musiklicens för att få göra nedanstående):

- Spela musik eller ha tv i korridorer, uppehållsrum, kafeteria, matsal eller liknande.
- Anordna disco, konserter, elevföreläsningar eller liknande (med eller utan entré) för allmänhet och föräldrar.

Avtalet omfattar också musik- och kulturskolornas samt musikklassernas konsertverksamhet.

Spela upp Sveriges Radios program som ligger på internet

Det går också bra att tillsammans i klassrummet lyssna på Sveriges Radios program på internet. Programmen ligger kvar 30 dagar i lyssnararkivet.

Titta på SVT Play i klassrummet

Enligt juristerna på SVT går det också alldeles utmärkt att titta på SVT Play i klassrummet. Se också

Använd Svt Play

Spotify i skolan

Lärare undrar i vilken utsträckning det går att använda Spotify i skolan. Musiktjänsten Spotify är skapad för privat bruk och det är inte tillåtet att spela Spotify i till exempel skolans korridorer. I ett brev från 9 november 2012 till Kolla källan skriver Spotify:

"Det är dessvärre inte tillåtet att använda Spotify i sammanhang där en större mängd personer är inblandade, även om det inte är för kommersiellt syfte. Detta är på grund av avtal som vi har med skivbolaget. Större delen av prenumerationen som du betalar för ditt Spotify går till artisterna som finns med på Spotify och därför kan inte Spotify användas för en större grupp personer eftersom fler personer tar del av musiken och artisterna får inte betalt för detta.

Om du vill använda musiken från ditt Spotify i skolan så är det möjligt att köpa musiken med så kallade downloads. Du skulle sedan vara ägaren till denna musik och kan göra vad du vill med den. Många aerobic-instruktörer använder Spotify på detta sätt, så det kanske är en lösning, men detta kostar naturligtvis mer pengar som kanske inte riktigt finns med i skolans budget."

Se också

Frågor och svar från STIM
Spotify's användarvillkor:
Regler för Spotify

Framföra musik

Enligt upphovsrättslagen får utgivna verk framföras offentligt vid undervisning och utan att STIM tar betalt för framförandet. (Filmverk och sceniska verk är undantagna)

Spela musik och sjunga i klassrummet

Du och dina elever har rätt att spela musik och sjunga tillsammans och ni kan använda noter som någon annan har upphovsrätten till. I viss utsträckning får noter kopieras enligt kopieringsavtalet med Bonus Presskopia (se länk i högerspalt)

Spela och sjunga i skolans aula eller café

Sker det i en lokal där skolans övriga personal har tillträde, till exempel i skolans aula eller café, räknas det som offentligt framförande. Det är tillåtet om kommunen har avtal med STIM (se ovan). Detsamma gäller skolans kör eller luciatåget som får sjunga vilka sånger som helst inom skolan eller kommunen. Observera dock att noter som kopierats med stöd av Bonus Presskopias kopieringsavtal inte får användas som underlag för framförandet, utan för att göra detta krävs särskilt tillstånd.

Arrangera elevkonsert vid föräldramöte eller för allmänheten

Du och dina elever har rätt att spela och sjunga skyddad musik när föräldrar besöker skolan. Ni har också rätt att sätta upp en elevkonsert för allmänheten. Publiken får uppgå till högst 300 personer enligt kommunernas avtal med STIM. Är publiken större måste STIM meddelas och få ersättning. Men ni får dock inte använda noter som kopierats med stöd av Bonus Presskopias kopieringsavtal som underlag för ett framförande som riktar sig till en annan krets än den som huvudsakligen består av lärarens klass och elevernas föräldrar.

Sätta upp en musikal i skolan

Musikdramatiska verk, dit bland annat opera, balett och musikal hör, ingår inte i det avtal som kommunerna tecknar med STIM.

Spela in musik

Enligt 14 § i upphovsrättslagen har lärare och elever rätt att göra upptagningar av sina egna framföranden av verk för undervisningsändamål. Upptagningarna får inte användas för andra ändamål.

Spela in en skolkonsert

Det går alltså bra att videofilma eller spela in en elevkonsert (oavsett vilken musik som framförs) på cd, som ni har spelat upp på skolan så länge upptagningen används uteslutande i undervisningen. Endast lärare eller elev själv får göra upptagningen och den får visas för klassen, men inte kopieras upp i flera exemplar och spridas utan tillstånd från musikverkets upphovsman (såvida skolan / kommunen inte har tecknat MiM-licens).

Spela in och sälja musik

Om ni vill spela in en skiva där elever framför skyddad musik och sedan vill sälja den krävs Musik-i-Media-licens.

Spela in musikprogram från radio och TV

Detta kan du göra som privatperson, men som lärare kan du inte spela in radio- och TV-program för att använda i undervisningen. För det senare krävs att skolan/kommunen har skolbandningsavtal.

Inspelning av radio- och tv-program i undervisningssyfte

Använda musik i elevproduktioner (PowerPoint, filmer, radio, TV etc)

Om eleverna har gjort en produktion där musikstycken skall ingå, använd musik som du och/eller eleverna själva har komponerat eller Multimediabyråns gratismusik. En tredje variant är att söka efter musik som har Creative Commons-licens.

Annars gäller att om ni vill använda någon annans skyddade musik i elevproduktionen krävs tillstånd från STIM eller att ni tecknar Musik-i-Media-licens.

Musik i Media-licens

Publicera musik på internet

Upphovsrättsskyddad musik

Du och dina elever har självklart rätt att lägga ut den musik som ni själva har komponerat på nätet, men det går inte att lägga ut någon annans musik på internet utan att först fråga om lov. Det här kan ställa till problem i skolor när elever har gjort bildspel eller en film där de har använt skyddad musik i bakgrunden och sedan vill lägga ut bildspelet/filmen på internet. Att lägga ut skyddad musik på internet ingår inte i kommunernas avtal med STIM. Det går heller inte, utan tillstånd, att lägga ut inspelningar av skolkörens framträdande på nätet (såvida ni inte själva har komponerat sång och musik). Här krävs att man tecknar Musik-i-Media-licens eller att skolan i varje enskilt fall frågar upphovsmannen eller STIM om tillstånd.

Hitta fri musik (se länkar högerspalt)

Det kan vara både krångligt och dyrt att få tillstånd att lägga ut andra kompositörers musik på webben. Vill ni vara på den säkra sidan så gör egen musik eller använd fri musik där skyddstiden gått ut. Om både musiken och inspelningen är fria kan ni lägga ut musiken på internet, utan att först fråga om lov. Glöm inte heller att det går att använda Multimediabyråns gratismusik. En tredje variant är att söka efter musik som har Creative Commons-licens. (se länkar högerspalt)

Produktionsmusik

Det finns också kommuner som har tecknat kommunavtal på produktionsmusik, som elever sedan fritt kan använda i skolarbete och lägga ut på skolans webbplats. Aktuella musikförlag hittar du här:

Svenska Musikförläggareföreningens webbplats

Ladda ner musik från internet

Det går bra att, för ditt privata bruk, ladda ner musik som med upphovsmannens tillstånd är utlagd på internet. Självklart får du ladda ner det som du har hyrt eller betalt för. Men är musiken olovligt/olagligt utlagd har du inte ens rätt att ladda ner den för privat bruk. Att du, med hjälp av olika tekniker, kan ladda hem en bit i taget av musiken gör, ur upphovsrättslig synpunkt, ingen skillnad. Det är fortfarande olagligt. Läs mer i regeringens broschyr Upphovsrätten vid nedladdning och annan kopiering av musik, film och bilder, m.m (länkas till i högerspalt).

Kopiera noter

Med stöd av avtalet med Bonus Presskopia har du som är lärare rätt att kopiera noter i viss omfattning. Sådär står det i notkopieringsreglerna:

- Körmaterial och lösa stämmor som ingår i ensemble- och orkestermaterial får inte kopieras om det finns tillgängligt på den svenska marknaden i separat tryck.
- Kopiering av noter för offentligt framförande är inte tillåten.
- Ur enskilt verk i samlingsverk får lärare endast kopiera en femtedel (20 procent) av notsidorna om det enskilda verket finns tillgängligt på den svenska marknaden i separat

tryck. Detsamma gäller för helt avsnitt av verk i samlingsverk.

Kopiering av noter får endast komplettera den samling noter som förväntas finnas på en skola som bedriver musikundervisning.

Regler för lärare och elever som kopierar noter i grundskola och gymnasium (2010) (109 kB)

17 augusti 2009 (rev. 2 maj 2012) | Text: Anette Holmqvist. Faktagranskning 2009: Mathias Klang.
Illustration: Per Filipsson

Senast granskad: 2012-11-09

Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen